

Asia: VN/5125/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Ilmatieteen laitoksesta annetun lain ja Puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäviraston liittymäpinta avaruustilannekuvatehtäviin

Liikenne ja viestintävirasto korostaa, että viraston eri toiminnot ovat keskeisiä avaruustilannekuvan muodostamisessa. Liikenne- ja viestintävirasto tuottaa avaruustilannekeskuksen tarvitsemaa tietoa ja samalla se on tiedon tarvisijan roolissa. Viraston arvion mukaan avaruustilannekeskus tulisi mitä todennäköisimmin toimimaan tiedonvaihdon osalta kahteen suuntaan operatiivisten toimijoiden kesken. Kuitenkaan hallituksen esityksessä ei ole toistaiseksi käsitelty Liikenne- ja viestintäviraston eri toimintojen roolia tällaisessa kahteen suuntaan toimivassa tiedonvaihdossa, vaikka juuri vastavuoroinen tilannekuvatietojen vaihtaminen olisi keskeistä kattavan avaruustilannekuvan muodostamisen kannalta.

Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnolliset tehtävät

Liikenne- ja viestintävirasto toimii radiotaajuuksien käytön kansallisena lupa- ja valvontaviranomaisena. Virasto valvoo taajuuksien tehokasta ja häiriötöntä käyttöä ja myöntää radiolupia radiolähetinten hallussapidolle ja käytölle sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) mukaisesti kattaen myös avaruusjärjestelmät. Virasto valvoo oma-aloitteisesti ja saamiensa ilmoitusten perusteella myös satelliittitaajuuksien käyttöä, mukaan lukien satelliittipaikannuksen taajuudet, selvittää radiohäiriöitä ja radiotietoliikenteen poikkeamia sekä toimii ennakoivasti tulevien häiriöiden tiedottamisen tai poistamisen mahdollistamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii myös radiolupaviranomaisena suomalaisille avaruusesineille (satelliiteille). Radioluvan myöntämisen edellytyksiin kuuluu olennaisena osana Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön mukainen koordinointi- ja ilmoitusmenettely käyttöön otettavaksi aiotuista sekä käyttöön otetuista avaruusesineiden radiolaitteista. Tässä menettelyssä, kuten myös kansallista radiolupaa myönnettäessä, arvioidaan toiminnan häiriövaikutukset muulle avaruustoiminnalle tai maanpäällisille radioverkoille globaalisti huomioiden avaruusesineen tarkat tekniset parametrit, kuten kiertorataparametrit, esimerkiksi rata ja ratakorkeus, käytettävät taajuudet sekä lähetystehot. Lupa- ja valvontatehtäviensä suorittamiseksi Liikenne- ja viestintävirasto hyödyntää ja tarvitsee tietoa satelliittien todellisista radoista tai esimerkiksi tietoa taivaankannella kulloinkin havaituista satelliiteista, joiden tulee olla tarpeen mukaan saatavissa salassapitosäännösten estämättä.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin kuuluu myös merkittävien satelliittipalveluiden käyttäjien ohjaus ja valvonta. Esimerkiksi vesiliikenteen ja ilmailun sekä enenevässä määrin myös raide- ja tieliikenteen toiminnot ovat riippuvaisia avaruuspalveluista, erityisesti satelliittien kautta toimitettavasta aika- ja paikkatiedosta. Virasto toimii myös liikenteen turvallisuusviranomaisena tarvittaessa ohjaten häiriötilanteissa toimijoita myös omin toimenpitein. Myös näiden seikkojen vuoksi avaruustilannekuvan sekä siitä johdettujen uhka- ja häiriötilanneilmoitusten tulee olla viraston käytettävissä. Viraston näkemyksen mukaan myös liikennealan oleelliset yritykset on syytä pitää tarvittavien uhka- ja häiriötilanneilmoitusten vastaanottajina.

Liikenne- ja viestintävirasto erilaisiin ilmatilaan liittyvien toimintojen lupa- ja valvontaviranomaisena

Avaruus alkaa siinä kohtaa, missä ilmatila loppuu. Tämän seurauksena esityksellä on liittymäpintaa myös ilmatilaan liittyvien eri viranomaistehtäviin. Liikenne- ja viestintävirasto voi esimerkiksi ilmatilaan heijastuvien avaruustoiminnan uhka- ja häiriötilanteiden johdosta ilmailulain (864/2014) 11 §:n nojalla lentoturvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä rajoittaa taikka kieltää ilmailun tietyllä alueella enintään neljän viikon ajaksi.

Avaruustoimintaa suunniteltaessa on otettava huomioon myös ilmailulain 159 §:n säännös lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttavasta toiminnasta: "Toiminta, joka aiheuttaa lentoliikenteelle vaaraa tai häiritsee lentoliikenteen sujuvuutta, on kielletty. Ilmaliikennepalvelun tarjoajalle on ilmoitettava etukäteen lentoturvallisuudelle mahdollisesti vaaraa aiheuttavasta tai liikenteen sujuvuuteen vaikuttavasta toiminnasta, jotta ilmaliikennepalvelun tarjoaja voi arvioida, voidaanko suunniteltu toiminta toteuttaa lentoturvallisuutta vaarantamatta ja ilman, että liikenteen sujuvuus häiriintyy." Liikenne- ja viestintävirasto on lisäksi Ilmatieteen laitokselle ilmailun sääpalvelun tarjoamiseen oikeuttavan hyväksynnän myöntäjä ja sääpalvelun tarjontaa valvova viranomaisena.

Liittymä maa-asema- ja tutkatoimintaa koskevaan ja muuhun sääntelyyn

Lakiesityksellä mahdollistetaan maanpäällisen sensoriverkon toteuttaminen Suomeen. Sensoriverkolla viitataan tässä maanpäälliseen infrastruktuuriin, jolla tarkkaillaan avaruutta ja

välitetään reaaliaikaista tilannetietoa avaruustilannekeskuksen käyttöön. Sensoriverkon toteuttamisessa sekä sen merkityksen arvioimisessa on syytä ottaa huomioon maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) mukainen avaruussektorin maa-asema- ja tutkatoiminnan sääntely sekä EU:n NIS2- ja CER-direktiivit ja niiden perusteella annettava kansallinen sääntely, joiden alaisuuteen kyseisenlaiset sensoriverkot mahdollisesti kuuluisivat. Liikenne- ja viestintävirasto toimii kyseisen lain tarkoittamana lupa- ja valvontaviranomaisena. Em. lainsäädännöt edellyttävät tiettyjä vähimmäisvaatimuksia toteutuksen turvallisuusratkaisuilta sekä mahdollista viranomaisilmoituksen tekemistä Liikenne- ja viestintävirastolle. Huomioitavaa on myös, että Liikenne- ja viestintävirastolla on jo nykyisellään kattava monitorointikyvykkyys satelliittipaikannustaajuuksilla eli kansallisesti mahdollisesti päällekkäiset toiminnot tulisi huomioida suunnittelussa.

Liikenne- ja viestintäviraston satelliittijärjestelmien turvallisuuteen liittyvät tehtävät

Avaruussektorin lupa- ja valvontaviranomaisena Liikenne- ja viestintävirasto tarkastelee asianosaisten turvallisuusviranomaisten kuulemisten kautta aina myös toiminnan näkökulmat kansallisen turvallisuuden suhteen. Teknisen valvonnan sekä monitoroinnin osalta virasto jakaa myös avaruustoiminnan turvallisuuteen sekä häiriötilanteisiin liittyvää tietoa sovitusti muille kansallisille viranomaisille. Liikenne- ja viestintävirasto edustaa Suomea niissä Euroopan unionin turvallisuuselimissä, joissa kartoitetaan satelliittijärjestelmien uhkia ja niihin varautumista. Euroopan unionin avaruushjelmakomponenttien - mukaan luettuna yhteinen avaruustilannekuva - turvallisuussuunnittelu ja avaruuskomponenttien toteuttamisessa käytettävien järjestelmien turvallisuushyväksynnot ovat edellä mainittujen EU-turvallisuuselimien ja niiden työhön osallistuvan Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla. Näiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavan tiedon on oltava tehtävää hoitavan viranomaisen saatavilla salassapitosäännösten estämättä.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii lakiin perustuen kansallisena vastuuviranomaisena Galileo-paikannussatelliittijärjestelmän PRS-palvelun osalta. Tämä viranomaisille ja valtuutetuille kriittisen infrastruktuurin käyttäjätahoille suunnattu varmennettu GNSS-palvelu on Galileon palveluista sensitiivisin. Liikenne- ja viestintävirasto on velvollinen (EU:n PRS-päätös 1104/2011/EU) ilmoittamaan havaitusta PRS-palveluun kohdistuvasta häirinnästä Euroopan unionin turvallisuuselimille. Tätä velvoitetta tukevan informaation on voitava siirtyä avaruustilannekeskuksesta Liikenne- ja viestintävirastolle salassapitosäännösten sitä estämättä.

Avaruustilannekeskuksessa käytettävät tietojärjestelmät hyväksyy kansallisena vastuuviranomaisena Liikenne- ja viestintävirasto, jolle on syytä varata lähtökohtaisesti esteetön mahdollisuus hyväksyntöjen toteuttamiseksi. Avaruustilannekeskuksen järjestelmiin sekä rajat ylittäviin ja/tai kansallisiin tietoliikenneyhteyksiin voi liittyä kansainvälistä turvallisuusluokiteltua tietoa koskeva hyväksyntä-/akkereditointivelvoite. Liikenne- ja viestintävirasto toimii määrättyinä tietoliikenneturvallisuusviranomaisena niissä tapauksissa, joissa on kyse kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitelain (588/2004, kv-titulaki) mukaan huolehtia kansainvälisen turvallisuusluokitellun tiedon teknisestä tietoturvallisuudesta ja tietoliikenteen turvallisuudesta. Tietojärjestelmien arviointeihin ja hyväksyntöihin liittyvistä viraston tehtävistä säädetään laissa

kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista (588/2004, kv-titulaki), turvallisuusselvityslaisissa (706/2014) ja laissa viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen arvioinnista (1406/2011, arviointilaki).

Kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden mukaisesti esimerkiksi EU:n ja Naton turvallisuusluokiteltua tietoa käsittelevien tietojärjestelmien tulee läpikäydä hyväksyntäprosessi (akkreditointi). Vastaava velvoite koskee tyypillisesti myös kahden- tai monenvälisten tietoturvallisuussopimusten (esim. Suomi-Yhdysvallat) piiriin kuuluvia kansainvälisiä turvallisuusluokiteltuja tietoja valtioiden rajat ylittävän tietojärjestelmäosuuden (/tiedonsiirtoyhteyksien, salauksen ja mahdollisen yhdyskäytävän) osalta. Voimassa olevat kansainväliset tietoturvallisuussopimukset löytyvät UM NSA:n sivulta: <https://um.fi/voimassaolevattietoturvallisuussopimukset>.

Kansallista turvallisuusluokiteltua tietoa käsitteleviin viranomaisten tietojärjestelmiin ei puolestaan kohdistu lainsäädännöstä yleistä velvoitetta tietojärjestelmän hyväksynnälle (akkreditoinnille). Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, tiedonhallintalaki) mukaisesti viranomaisen tiedonhallintayksikön on kuitenkin seurattava toimintaympäristönsä tietoturvallisuuden tilaa ja varmistettava tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuus koko niiden elinkaaren ajan. Viranomaisen tiedonhallintayksikön on selvitettävä olennaiset tietojenkäsittelyyn kohdistuvat riskit ja mitoitettava tietoturvaluustoimenpiteet riskiarvioinnin mukaisesti (13 §). Arviointilain mukaan viranomaiset voivat hakea Liikenne- ja viestintäviraston arviointia myös tietojärjestelmissä käsiteltävien kansallisten turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamiseen. Käytännössä virasto ei kuitenkaan tee esimerkiksi TL IV -tietojärjestelmien arviointeja.

Avaruustilannekuvasta

Liikenne- ja viestintävirasto korostaa, että sekä Pohjois-Atlantin Liitto (Nato) että Euroopan unioni (EU) tunnistavat avaruusympäristön linkittyvän muihin toimintaympäristöihin. Tämä käy ilmi esimerkiksi Naton näkökulmia avaruuteen -paperista (NATO's approach to space, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_175419.htm) sekä EU:n avaruusstrategiasta (EU Space Strategy for Security and Defence for a stronger and more resilient European Union, https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/eu-space-strategy-security-and-defence_en). Viraston arvion mukaan tilannekuva tarkoittaa eri konteksteissa eri asioita. Tältä kannalta on huomionarvoista, että hallituksen esityksessä (s. 16-17) on kuvattu Avaruustilannekeskuksen roolia Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen roolia vastaavaksi. Mikäli Avaruustilannekeskuksen rooli tulee olemaan kattavan avaruudellisen tilannekuvan tuottaminen, tulisi tässä yhteydessä Liikenne- ja viestintäviraston käsityksen mukaan huomioida selkeästi myös muut uhkakuvat, jotka avaruustoimintaympäristöön liitetään avaruussääsäsioiden ohella.

Liikenne- ja viestintävirasto korostaakin, että sen näkemyksen mukaan tilannekuva olisi tässä kontekstissa hallituksen esityksessä tällä hetkellä esitettyä laajempi kokonaisuus. Avaruustilannekuva tarkoittaisi viraston ymmärryksen mukaan näin ollen laajempaa kyvykkyyttä hallinnoida avaruustoimintaympäristöä. Jotta voitaisiin muodostaa kokonaiskuva avaruusympäristön

uhkista ja siellä meneillään olevista tapahtumista, tulisi viraston arvion mukaan tunnistaa fyysisen maailman tapahtumien ohella myös digitaalisen maailman tapahtumat, jotka vaikuttavat avaruustoimintaympäristöön.

Avarussektorin häiriöiden ja palveluiden toimivuuden tilannekuva

Satelliittipalveluiden toteuttamiseen liittyy aina radiotaajuisen tietoliikenteen käyttäminen vähintäänkin satelliittien ohjaus- ja komentoyhteyksiin, mutta tyypillisesti myös hyötykuormien toimintoihin, kuten esimerkiksi tutkasatelliiteissa. Langattomuus eli taajuuksien käyttö mahdollistaa niin tahattomat kuin tahalliset häiriöt toiminnalle esimerkiksi ulkopuolisista radiohäiriöistä tai -häirinnästä johtuen. Esimerkiksi satelliittikommunikaatioon, maa-asemien vastaanottoon tai satelliittinavigointiin voidaan pyrkiä vaikuttamaan järjestelmien käyttämiä taajuuksia häiritsemällä, harhauttamalla tai jopa estämällä signaalinvälitys kokonaan. Tällainen häiriö voi muuttaa, harhauttaa tai estää signaalien käyttämistä tarkoituksenmukaisesti. Avaruspalveluiden hyödyntämisessä esimerkiksi lento- ja meriliikenteessä satelliittinavigointisignaalin häirintä voi vaikeuttaa operatiivista toimintaa. Esimerkkinä tänäkin vuonna Suomessa on havaittu laajalti avaruusjärjestelmien turvallisuuteen liittyviä häiriöitä, kun lentoliikenteessä ja merenkulussa satelliittinavigoinnin häiriö- ja häiriö-riömmäärät ovat kasvaneet.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo ja monitoroi avarussektorin radiotaajuuksien käyttöä Suomessa ja selvittää häiriöitä sekä mahdollisuuksien mukaan poistaa häiriöt toimivaltansa puitteissa eli Suomen alueella. Liikenne- ja viestintävirasto koostaa häiriötilannekuvaa viestintäverkkojen tilanteesta kattavasti sekä erityisesti satelliittinavigointitaajuuksien osalta koostetaan tilannekuvaa häiriötilanteesta sekä satelliittinavigointisignaalien toimivuudesta ja paikannuspalveluiden tarkkuudesta Suomen alueella. Virasto katsoo tämän olevan myös osa avaruustilannekuvaa.

Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnolliset tehtävät huomioon ottaen on tärkeää, että avaruustilannekeskuksen tilannekuvatuotteiden - sisältäen tiedot lähiavaruuden tilannekuvasta ja avaruussäästä sekä satelliittijärjestelmien tilasta - kuten myös uhka- ja häiriötilanneilmoitukset ovat Liikenne- ja viestintäviraston saatavissa häiriötilanteiden tilannekuvan analysoimiseksi sekä avaruusilmiöiden poissulkemiseksi erilaisissa häiriötilanteissa. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto tuottaa ja jakaa oman viranomaistehtävänsä puitteissa tietoa avaruus pohjaisten palveluiden häiriötilanteesta esimerkiksi viranomaisille.

Kyberturvallisuus (avaruusjärjestelmien tietoturvallisuus)

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä olisi syytä tunnistaa selkeämmin avaruustoimintaympäristön ja kybertoimintaympäristön väliset riippuvuudet, sillä edellä mainittuja taajuuksien häirintää vastaavia riskejä liittyy myös avaruusjärjestelmien kyberturvallisuuteen. Myös kyberhyökkäyksillä voidaan häiritä avaruusjärjestelmien toimintaa tai

pahimmillaan lamauttaa niiden toiminta kokonaan. Tässä on syytä tiedostaa, että vihamielinen toimija voi tuottaa tällaista haittaa suhteellisen kustannustehokkaasti esimerkiksi pyrkimällä murtautumaan maa-asemien toiminnan kannalta kriittisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin. Toinen vastaava esimerkki on kyberhyökkäyksen kohdistaminen meriliikenteen navigoinnin kannalta kriittisiin avaruusjärjestelmiin. Näin ollen virasto katsoo avaruusjärjestelmien kyberpoikkeamien seurannan olevan tärkeä osa kansallisen avaruustilannekuvan muodostamista ja ylläpitämistä.

Edellä mainituista syistä viraston arvion mukaan olisi keskeistä, että avaruustilannekeskuksen muodostamaa tilannekuvaa tarkasteltaisiin esitettyä kokonaisvaltaisemmin muun muassa kyberturvallisuuteen sekä langattomien verkkojen häiriötilannekuvaan liittyvät näkökohdat huomioiden.

Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto nostaa vielä esiin Valtioneuvoston neljän vuoden takaisen avaruustoimintaympäristöä koskevan selvityksen (AVAUS - Avaruuden uuden toimintaympäristön turvallisuusulottuvuudet ja liiketoiminta - Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjan julkaisu 2020:8, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162062/VNTEAS_2020_08.pdf). Virasto esittää, että myös tämän valtioneuvoston julkaisun havainnot otettaisiin huomioon hallituksen esityksen jatkovalmistelussa. Liikenne- ja viestintävirasto nostaa tästä selvityksestä erityisesti esiin seuraavan kohdan: "Suomen tulee varautua ennakoivasti mahdollisiin avaruusperäisiin poikkeustilanteisiin. Meillä pitää olla varasuunnitelmat tilanteisiin, jossa muun muassa paikannus, tietoliikenne tai aikasynkronoidut palvelut häiriintyvät kyberhyökkäyksen tai muun tahallisen häirinnän vuoksi. Erityispiirteinä pohjoinen sijaintimme altistaa meidät avaruussään aiheuttamille luonnollisille häiriöille. Nämä häiriöt on kyettävä erottamaan luotettavasti tahallisesta häirinnästä. Erityistä huomiota pitää kohdentaa sellaisiin kriittisiin valtion toimintoihin ja järjestelmiin, joihin avaruusperäiset häiriöt voivat vaikuttaa."

Viranomaisten välisen tiedonvaihdon mahdollistaminen

Hallituksen esityksessä (s. 16-17) todetaan, että Ilmatieteen laitoksen yhteyteen perustettavan siviilijohtokeskuksen peruspalvelutuote olisi mahdollisimman ajantasainen ja koordinoitu tilannekuvatieto lähiavaruuden tapahtumista ja ilmiöistä sekä satelliittijärjestelmien toiminnasta. Avaruuden ja avaruustoiminnan uhka- ja häiriötilanteissa siviilijohtokeskus lähettäisi häiriö- ja varoitusviestejä viranomaisille ja yhteiskunnan kriittisille toimijoille sekä tarvittaessa myös muille kaupallisille toimijoille, tutkimustoimijoille ja väestölle. Yhtenä esimerkkinä tällaista tietoa tarvitsevista tahoista on listattuna Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus. Lisäksi samassa yhteydessä todetaan, että siviilijohtokeskus tuottaisi mahdollisesti myös, resurssiensa puitteissa, tietyille avaruustilannetiedon käyttäjille sekä viranomaisille että kaupallisille toimijoille, avaruustilannetiedon syvällisempään analysointityöhön perustuvia ja mahdollisesti käyttäjille räätälöityjä palvelutuotteita.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä on selväsanaisesti tunnistettu tarve tulevan Avaruustilannekeskuksen keräämän tiedon jakamiseen

erilaisina tilannekuvatuotteina niin yksityiselle kuin julkisellekin sektorille. Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ainut hallituksen esityksessä ehdotettu tiedonvaihtosäännös olisi ilma-tieteen laitoksesta annetun lain (212/2018) 2 §:n uusi 4 momentti, jonka mukaan "Ilmatieteen laitos, Puolustusvoimat ja Maanmittauslaitos saavat luovuttaa toisilleen tietoja avaruustilanteesta salassapitosäännösten estämättä siltä osin kuin se on välttämätöntä avaruustilanteeseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto esittää harkittavaksi, tulisiko hallituksen esityksen perusteluissakin tunnistettu tarve avaruustilannekuvatiedon jakamiseen näkyä varsinaisessa säädöstekstissä esitettyä laajempina salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskevinä tiedonvaihto-oikeuksina. Esimerkiksi Liikenne- ja viestintävirastolla kokonaisuudessaan sekä sen yhteydessä toimivalla Kyberturvallisuuskeskuksella tunnistetaan selkeä tarve vastaanottaa myös salassa pidettävää avaruustilannekuvatietoa Avaruustilannekeskukselta sikäli kuin se on välttämätöntä viraston Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) 2 §:n mukaisesti liikenteen ja viestinnän turvallisuuden ja häiriöttömyyden edistämiseksi, 3 §:n mukaisen kansallisen kyberturvallisuuden tilannekuvan ylläpitämiseksi, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 32 a luvun mukaisen julkisesti säännellyn satelliittipalvelun vastuuviranomaisen tehtävien hoitamiseksi, 304.1 §:n mukaisen sähköisen viestinnän häiriöttömyyden edistämiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi (1 kohta), tietojen keräämiseksi ja tilannekuvan muodostamiseksi viestintäverkkojen vika- ja häiriötilanteista (7 kohta), radiohäiriöiden ja niiden syiden selvittämiseksi (9 kohta) sekä 304.1 §:n mukaisten tietoturvaloukkauksia ja niiden uhkia koskevien tietojen keräämiseksi (7 kohta) ja tietoturvaloukkausten ja niiden uhkien selvittämiseksi (10 kohta).

Viranomaisten tuottamien tilannekuvien merkitys on viime vuosina entisestään kasvanut. Tilannekuvatuotannossa on tunnistettu viranomaisten välisen tiedonvaihdon merkitys, joka tukee syy-seuraus -suhteiden parempaa ymmärrystä ja tilanteen kehittymisen parempaa ennakointia. Ottaen huomioon Liikenne- ja viestintäviraston edellä kuvatut tehtävät, virasto pitää tärkeänä, että se liitetään lakiehdotukseen nyt sisällytetyn viranomaistiedonvaihdon piiriin siten, että se mahdollistaa myös salassa pidettävän tiedon jakamisen ao. viranomaistahojen kesken. Liikenne- ja viestintäviraston edellä kuvattujen lupa- ja valvontatehtävien, radiohäiriöselvitystehtävien sekä liikenteen turvallisuusviranomaisen tehtävien suorittamiseksi on kriittistä, että virasto kokonaisuudessaan, sen yhteydessä toimivan Kyberturvallisuuskeskuksen ohella, toimii ehdotuksen mukaisten tietojen vastaanottajana (viittaus esityksen sivulle 17).

Olemassa olevat, nyt kyseessä olevia viranomaistahoja koskevat tiedonvaihtosäännökset eivät kaikkienensa mahdollista salassa pidettävän tiedon vaihtamista muiden viranomaisten -kuten Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Kuten edellä on kuvattu, tarve tällaiselle tiedonvaihdolle on kuitenkin olemassa.

Erytishuomio Maanmittauslaitoksen Metsähovin geodeettisen avaruuslaser-teleskoopin kehittämistarpeista

Hallituksen esityksen yleisperusteluissa kuvataan operatiivisen avaruustilannekeskuksen rakentamista (2 Nykytilan kuvaus ja sen arviointi, s. 6). "Täysivaltainen EU SST -jäsenyys edellyttää havaintojärjestelmää, joka tuottaa havaintoja EU SST:lle. Tähän tarkoitukseen Suomi suuntaisi Maanmittauslaitoksen Metsähovin geodeettisen avaruuslaserteleskoopin kapasiteetista 20 prosenttia, mikä on EU SST:n asettama vähimmäisvaatimus. Jäsenyys EU SST:ssa edellyttää lisäksi, että avaruuslaserteleskooppi kykenee havaitsemaan avaruuskohteita, joissa ei ole geodeettista heijastusprismaa. Tämä vaatisi tehokkaan laserin hankkimista Metsähovin teleskooppiin. Tuosta hankinnasta EU SST korvaisi osan ja hankinta kokonaisuudessaan toteutettaisiin avaruustilannekeskuksen perustamisen yhteydessä." Virasto kiinnittäisi vielä huomiota siihen, että kaavaillun tehokkaan laserin osalta on vielä tehtävä ilmailulain 159 §:n mukainen tarkastelu, jonka myötä varmistetaan, että hankkeella ei ole vaikutuksia lentoliikenteen turvallisuuteen.

Virta Päivi-Maria
Liikenne- ja viestintävirasto